

Gabriela Preissová

GAZDINA ROBA

Inscenační tým

Úprava a režie

Martin Františák

Dramaturgie

Lenka Chvátlová

Scéna a kostýmy

Eva Jiřikovská

Hudba

Ivan Acher

Pohybová spolupráce

Pavol Seriš

Premiéra: 26. ledna 2024

Druhá premiéra: 28. ledna 2024

Osoby a obsazení

Eva, krajčírka

Kateřina Kornhäuserová

Mánek Mešjaný

Filip Jáša

Samko Jagoš, kožušník

Stavros Pozidis

Mešjanovka

Jana Hejret Vojtková

Tetka Evina

Štěpánka Prýmková

Zuzka

Eliška Jansová

Kotlibovka

Jana Stránská

Maryša Kotlibova

Eva Goldmannová

A další

TISKOVÁ ZPRÁVA, v Liberci 22. 1. 2024

GAZDINA ROBA: vrcholné dílo české klasiky poprvé v Liberci!

Příběh nezkrotné Evy krajčírky, která se vzepře omezenému vesnickému pořádku, odehraje činoherní soubor pod Ještědem úplně poprvé. Diváci se tu zatím setkali pouze s jeho operní (2014) nebo taneční (2015) adaptací. Činohra DFXŠ se s Preissovou setkala v roce 2012 v inscenaci Její pastorkyňa Michala Langa s Markétou Tallerovou jako Kostelničkou a Karolínou Baranovou jako Jenůfou.

Svou troulou dramatickou prvotinu napsala Gabriela Preissová (1862–1946) ve svých sedmadvaceti letech na objednávku prvního ředitele Národního divadla Františka Adolfa Šuberta. Hra neznámé krasavice z moravského venkova nadchla i přísného dramaturga Ladislava Stroupežnického a obrovský úspěch premiéry v listopadu 1889 vyvolal jeden z nejbouřlivějších skandálů české divadelní historie, zuřivý spor mezi zastánci pozdního romantismu a průkopníky realismu.

Čas ovšem prověřil, že Gazdina roba svou téměř antickou dramatickou silou a vzácně odvážným tématem dobový kontext dalece přesahuje. Celý ten pokřik okolo prvního uvedení přehlušil onu podstatnou skutečnost, že mladá spisovatelka napsala opravdovou tragédii, jednu z mála v celé české literatuře, odvážnou a znepokojivou. Na jeviště se stále znovu vrací a nepřestává fascinovat další generace diváků. Uchovává si svěžest mládí drzé autorky, která se nebála pohlédnout do lidských vztahů laskavým i pronikavým srdcem ženy.

Režisér Martin Františák (*1974) se do Liberce vrací tři roky od premiéry velmi úspěšné inscenace Sylva (2020) podle Vesnického románu Karoliny Světlé, která činohru DFXŠ přivedla na dvě prestižní mezinárodní přehlídky. Má rád liberecký ansámbl i naše ostré horské povětrí. Je vášnivý lyžař a volné chvíle tráví s herci na lezecké stěně nebo ve skalách. Sám pochází z Beskyd. Patří k nejuznávanějším českým režisérům, je oceňovaný dramatik a úspěšný umělecký šéf. Výrazné éry vytvořil v brněnském Divadle Polárka, ostravském Divadle Petra Bezruče a Národním divadle Brno. V současné době vede Švandovo divadlo v Praze, rád ale utíká na chalupu v podhůří Orlických hor. Vesnickému dramatu bytostně rozumí v jeho syrovém zápasu lásky se smrtí, umí v něm vyhmátnout živou divadelní krev. Inscenoval Stroupežnického Naše furianty (Národní divadlo 2023), Topolův Konec masopustu (Divadlo na Vinohradech 2018), Preissově Její pastorkyňa s Dagmar Havlovou (Divadlo na Vinohradech 2016), vlastní adaptaci Křížanova scénáře Je třeba zabít Sekala (Národní divadlo Brno 2015) nebo Maryšu bratří Mrštíků (Zlín 2008). Gazdina roba Gabriely Preissové patří k jeho nejmilejším hrám, režíruje ji poprvé.

V Gazdině robě zachovává vybroušenou stavbu tragédie i zvukomalebnost a citovou hloubku stylizovaného nářečí, které Preissová vytvořila. Citlivě čistí archaismy a zpřístupňuje dnešnímu divákovi živé a palčivé téma hry: „Vzorec společenské nesnášenlivosti. Surovost a temnota míst, ve kterých občas žijeme. Pokřivenost falešné morálky a víry. Nepřipravenost mládí na takovýto nerovný souboj.“

Estetickou působivost inscenace zaručují čisté nadčasové linie scény a kostýmů hvězdné scénické výtvarnice Evy Jiřikovské. Začínala ve Slováckém divadle v Uherském Hradišti, patří k nejžádanějším scénografům současnosti. S Martinem Františákem spolupracuje pravidelně, vytvořila s ním i libereckou inscenaci Sylva

(2020). Je vášnivou znalkyní lidových krojů a dokáže je přetvářet do účinných současných divadelních kostýmů, které pomáhají hercům tvarovat gestus postavy.

Hudbu k inscenaci napsal Ivan Acher, jeden z nejoceňovanějších současných českých skladatelů a liberecký rodák. Vystudoval textilní design na Technické univerzitě. Je hudební samouk a svéráz. Přes dvacet let spolupracuje se souborem pro soudobou hudbu Agon Orchestra, pro který vytvořil celou řadu orchestrálních skladeb. Zazněly na Pražském jaru a mnoha evropských festivalech. Nejčastěji ovšem píše scénickou hudbu. Byl nominován na cenu České filmové kritiky, Českého lva, Cenu české divadelní kritiky, Cenu Alfreda Radoka, Cenu Dosky...

Vášnivý ústřední trojúhelník vytvořila nejmladší generace souboru – Kateřina Kornhäuserová, Filip Jáša a Stavros Pozidis, hlavní sokyni Evinu pak Jana Hejret Vojtková.

Autor textu: Lenka Chválová

Foto: Radek Drbohlav

Kontakt pro média:

Ing. Eleonora Kočí – vedoucí marketingu

DIVADLO F. X. ŠALDY LIBEREC, Zhořelecká 344/5, 460 01 Liberec 1

tel.: +420 487 377 340

mobil: +420 777 102 614

email: koci@saldovo-divadlo.cz